

68. La matança del porc (Moià)
Informador: Joaquim Vinyes i Canet
Edat: 74 anys
Transcriptors: J. Veny, L. Pons
Enquestadors: L. Pons, J. Rafel
Data: 30 juny 1975

La matança del porc

(Moià)

el dia de la matança del porc heu* van ... heu* van dos, tres matadors del poble, que vulgarment són els matarifes,* però són els matadors, en deien els matadors; venien i es ficaven a la cort amb un ganxo i una corda; la primera cosa que feien, amb un ganxo, i li clavaven el ganxo aquí sota la barra de sota, eh?, i ... i ja el feien seguir mentres* l'atre* matador el lligava de la pota de radere,* o siga,* de totes dugues;* sí, el feien caminar fins el seu punt indicat per matâ'l,* diríem sacrificâ'l,* oi?, amb* dos buscais,* o amb* un banc de fusta, amb unes ... amb unes petges; l'acostaven al banc i ab* una ... amb una revolada, l'un per les oreies* i el ganxo, l'atre* per radere* el tiraven; llavonses* la que el tenia de dalt, l'una l'aguantava el ganxo i la mà a la barra de sota, a la barra de sota i ja el degollava. Hi via* una dona, la mocadera, la mocadera, la que fa de netejar la mocada i fer les botifarres i tot això; se'n deia la mocadera o en diem la mocadera, actualment encara; encara diem: «Qui... quina mocadera tenen a ca l'Agustí? Quina mocadera tenen a cal ... a cal Se...?» Vui* dir a ca la Isabel, o tal casa o tal atra,* oi?, de les tendes que hi hagin, oi?; allà hi va Fulana,* allà hi va Sutana,* oi? Bueno,* con* el tenien degollat, que aquella dona es procurava la que es cuidava amb un gibrell de parar la sang i manejar-la* perquè no s'agramullés* i treure tots els ... els entreveis,* que se'n deia; allavonses* allò l'agafaven i el tiraven a l'olla, que servia per fer les botifarres negres. Sí. Una vegada ja ... ja ben dessangrat,* doncs el posaven dos buscais* de roure, molt gruixuts, i el posaven ent... entravessat, o sia, els buscais,* els buscais* de llarg, el porc de través, ficaven argelagues o un feix de canyes a sota i socarrâ'l* i socarrâ'l,* oi?, i el naven* tombant a sobre els buscais.* Con* el vien* socarrat, allavonses,* allavonses* feien un llit de boixos, d'aquell temps, un llit de boixos i l'agafaven el porc i el tiraven a ... al ... a sobre el llit de boixos, a sobre el llit de boixos, que enallà* l'obrien i allà el desnossaven;* va venir després els anys que els boix... els matadors ja van fer uns bancs, uns bancs per ... per escorxar; llavons,* per comptes de llit de boix, ja es va deixar de fer, es va posar a sobre el banc i es desnossaven a sobre el banc, oi? Aixins* d'això ha vingut els mataderos,* oi? En el matadero,* doncs, al matadero* a uns bancs de ferro, com una forma de ... de baiard, o siga,* d'escala, vàrios* travessers, ja ... ja el doblegaven a dalt del banc mateix fent l'operació aquesta del ganxo i ja lligâ'l;* perquè quatre potes, o siga,* quatre potes que se'n diuen quatre petges i quatre manetes, el porc a dalt la corda que es va lligada a la cama i ja l'hi lliguen, l'hi lliguen en.a* la ... amb* un ... amb* una de les manetes del banc. Quell* mateix pes ... el mateix pes, ee ell fa que s'aguanti més el

La matança del porc

(Moià)

El dia de la matança del porc heu* van ... heu* van dos, tres matadors del poble, que vulgarment són els matarifes,* però són els matadors, en deien els matadors; venien i es ficaven a la cort amb un ganxo i una corda; la primera cosa que feien, amb un ganxo, i li clavaven el ganxo aquí sota la barra de sota, eh?, i ... i ja el feien seguir mentres* l'atre* matador el lligava de la pota de radere,* o siga,* de totes dugues;* sí, el feien caminar fins el seu punt indicat per matâ'l,* diríem sacrificâ'l,* oi?, amb* dos buscais,* o amb* un banc de fusta, amb unes ... amb unes petges; l'acostaven al banc i ab* una ... amb una revolada, l'un per les oreies* i el ganxo, l'atre* per radere* el tiraven; llavonses* la que el tenia de dalt, l'una l'aguantava el ganxo i la mà a la barra de sota, a la barra de sota i ja el degollava. Hi via* una dona, la mocadera, la mocadera, la que fa de netejar la mocada i fer les botifarres i tot això; se'n deia la mocadera o en diem la mocadera, actualment encara; encara diem: «Qui... quina mocadera tenen a ca l'Agustí? Quina mocadera tenen a cal ... a cal Se...?» Vui* dir a ca la Isabel, o tal casa o tal atra,* oi?, de les tendes que hi hagin, oi?; allà hi va Fulana,* allà hi va Sutana,* oi? Bueno,* con* el tenien degollat, que aquella dona es procurava la que es cuidava amb un gibrell de parar la sang i manejar-la* perquè no s'agramullés* i treure tots els ... els entreveis,* que se'n deia; allavonses* allò l'agafaven i el tiraven a l'olla, que servia per fer les botifarres negres. Sí. Una vegada ja ... ja ben dessangrat,* doncs el posaven dos buscais* de roure, molt gruixuts, i el posaven ent... entravessat, o sia, els buscais,* els buscais* de llarg, el porc de través, ficaven argelagues o un feix de canyes a sota i socarrâ'l* i socarrâ'l,* oi?, i el naven* tombant a sobre els buscais.* Con* el vien* socarrat, allavonses,* allavonses* feien un llit de boixos, d'aquell temps, un llit de boixos i l'agafaven el porc i el tiraven a ... al ... a sobre el llit de boixos, a sobre el llit de boixos, que enallà* l'obrien i allà el desnossaven;* va venir després els anys que els boix... els matadors ja van fer uns bancs, uns bancs per ... per escorxar; llavons,* per comptes de llit de boix, ja es va deixar de fer, es va posar a sobre el banc i es desnossaven a sobre el banc, oi? Aixins* d'això ha vingut els mataderos,* oi? En el matadero,* doncs, al matadero* a uns bancs de ferro, com una forma de ... de baiard, o siga,* d'escala, vàrios* travessers, ja ... ja el doblegaven a dalt del banc mateix fent l'operació aquesta del ganxo i ja lligâ'l;* perquè quatre potes, o siga,* quatre potes que se'n diuen quatre petges i quatre manetes, el porc a dalt la corda que es va lligada a la cama i ja l'hi lliguen, l'hi lliguen en.a* la ... amb* un ... amb* una de les manetes del banc. Quell* mateix pes ... el mateix pes, ee ell fa que s'aguanti més el

upərəsjo k,este dəl ɣ'anfu | i ja liy'al | pərək'e | kw,atrə p'otəs | ɔ siyə | kw,atrə p'otəs kə sə n di,wən kw,atrə p'edzəs | i kw,atrə mən'etəs | əl p,ɔrk ə d'al | lə k,ɔrdə kə z β,a liy,adə lə k'amə | i j,a l i li'iyən | l i li'iyən ənə lə | əmb 'un | əmb ,unə də ləz mən,etəz dəl b'an | k,eɫ mətef p'es | əl mətef p'es | ə : eɫ f,a kə s əɣw,anti m,eɫ əl b'an | əɔ'un | kə l mətəd,ɔ kə β,a rəd'erə | l əɣw,antə ləs pətəs | i li p,ɔzə l zun'ojs | ən əl pɾ,im də lə p'anfə | pərək,e no t'i | no p,uɣi əstrəβ'a | m,entrəs kə l'atrə | pɾɔ uŋ k'ɔp | j,a təmb,e dəɣuɫ'at | 'arə | ləβ,ɔnsəs kəm kə l b'an | kets b'anɫ | əktu,alz də f'eru | ja j p,asən ləz əɾzəl,əɣəz β'e | j,a no z nəsəs'ari | əl pɾt,a keɫz βusk,ajz də r'owrə | pərək'e l b'an | səf b | səɾβ,ɛf pə k,adə k'azə | əfi ,es kə kəm kw,an sə f,ejə mb əl busk'ajs | k,adə k'asə | əz β,iə də pɾukur'a | də tən'i | um pɾ,ej də βusk'ajs | i k,eɫz βusk,ajs səɾβ'iən | pər dos | tres | kw'atrə | siŋ | siz 'anf | kumpɾ'en? | i β,iən d ən,a βusk'a | əl f,eɫ dəl β'oɟus | i ə d,intrə dəl b,oɟ^{uz} ja j pɾt,aβən ləz əɾzəl'əɣəs | pər sukər'a | l ɔj? | arə | əlz βusk'ajs k,adə k,azə sə lz β'iə də | sə lz β,iə də tən'i | unə βəɣ,adə s 'a | ban i βa β,e l b'an | əl β,an də f'eru | əl β,an də f'eru | ja z β,a supɾim'i | əl βe də tən,i busk'ajs k ,erə | ,er unə mul,estjə ɣɾ'an | pərək'e | əz β,i^o d ən,a ə dəmən,a k'rit,at əmb un pɾupi^ot'ari | pərək'e | əntɾəɣ'es | um pər'ej də | un r'owrə | pɾɔ k əm d,oz βusk'ajs | pərək,e sj erə ɣ,ajrə pɾ'im | no puð,iə s'e | pə'k,e l p,ɔrk ja tuk,aβə t'erə | i n'o | no j β,iə kap əɾzəl,əɣe kə pəs,es pər s'otə | b,iən də s,e unz 'uɫz də r,owrə | bəst'an | bəst,an ɣɾuɫ'uts | er? | pər puɣ,e pəsa l f,ɔk pər s'otə | k,ɔn dik ,unə bəɣ,adə əz b'a s a əm ban surt'i | əlz β,anɫ də f'eru | əlz β,anɫ də f,eru k i β,an sis tɾəβəs'es | ɔ s'et | əm kw,atrə mən'etəs | əm kw,atrə p'edzəs | əl p,ɔrk ə s'oβrə ja l dəɣuɫ,aβən əɫ,a mət'ef | i j,a səɾβ'iə pər | pər | pər əskurɔ'a | pər t'ot | pər səkur'a <3> i pər | i pər sukur'a

banc, ajunt* que el matador que va radere* l'aguanta a les potes i li posa els jonois* en el prim* de la panxa perquè no ti... no pugui estrebar, mentres que l'atre,* però, un cop ja també degollat, ara, llavonses* com que el banc, quets* bancs actuals de ferro ja hi passen les argelagues bé, ja no és necessari el portar aquells buscais* de roure perquè el banc serv... serveix per cada casa; així és que com quan se feia amb els buscais,* cada casa es via* de procurar de tenir un parei* de buscais* i aquells buscais* servien per dos, tres, quatre, cinc, sis anys, comprèn?, i vien* d'anar a buscar el feix dels boixos i a dintre del boixos ja hi portaven les argelagues per socarrar, oi? Ara, els buscais* cada casa se'ls via* de ... se'ls via* de tenir. Una vegada s'ha ... van ... hi va haver el banc, el banc de ferro ... el banc de ferro, ja es va suprimir el ver* de tenir buscais* que era ... era una molèstia gran, perquè es via* d'anar a demanar caritat amb* un propietari perquè entregués un parei* de ... un roure, però que amb dos buscais,* perquè si era gaire prim no podia ser perquè el porc ja tocava a terra i no ... no hi via* cap argelaga que passés per sota; vien* de ser uns ulls* de roure, bastant ... bastant gruixuts, eh?, per poguer* passar el foc per sota. Com dic, una vegada es va ... s'ha ... en van sortir els bancs de ferro, els bancs de ferro que hi van sis travessers o set amb quatre manetes, amb quatre petges, el porc a sobre ja el degollaven allà mateix i ja servia per ... per ... per escorxar, per tot, per socarrar i per ... i per socarrar.

- <1> Confusió fonètica entre [ja] i [ben].
- <2> Un altre informador: «Sí».
- <3> Confusió entre [sukur'a] i [əskurɔ'a].